

Samenvatting van de hoofdlijnen van het programmavoorstel voor de inloopkamer met betrekking tot de inloopkamer

Stuurgroep tijdspraak

16 september 2020

Inleiding

De komende jaren gaan alle gerechtshoven aan de slag om de doelen van tijdigheid en voorspelbaarheid te bereiken, bijvoorbeeld door de tijdelijke inzet van extra capaciteit en het toepassen van versnellers. In ieder gerecht is de situatie net iets anders. In lokale plannen geven de gerechtshoven aan wat maximaal haalbaar is op het gebied van het inlopen van de achterstanden en het verbeteren van de doorlooptijden en hoe ze dit willen bereiken.

Daarnaast wordt in de periode 2020-2023 een inloopkamer ingericht die gerechtshoven waar de nood het hoogst is bijstaat in het afhandelen van zaken. In die inloopkamer wordt per rechtsgebied een inloopkamer opgericht. Na deze samenvatting vindt u het plan voor de kamer **civiel tweede lijn**. Dit plan moet in samenhang gelezen worden met het programmavoorstel voor de tijdspraak, waarin de hoofdlijnen van het programma én de inloopkamer staan beschreven. In deze inleiding wordt een korte samenvatting gegeven van de inhoud van het programmavoorstel voor de tijdspraak met betrekking tot de inloopkamer.

Toegevoegde waarde van een inloopkamer

De inloopkamer is een landelijke voorziening en ondersteunt de gerechtshoven. Per rechtsgebied werkt een team van rechters en juridisch medewerkers samen in een kamer. De precieze werkwijze verschilt per kamer, maar in algemene zin zet de inloopkamer gericht en efficiënt in op bepaalde zaakstromen of onderdelen van processen. Daarnaast kan de inloopkamer experimenteren met innovatieve wijze(n) van organiseren of behandelen. Hierbij worden altijd alle geldende kwaliteitsafspraken en wet- en regelgeving gevolgd. De inloopkamer beoogt waarde toe te voegen doordat:

1. Met minder mensen meer zaken kunnen worden afgedaan, met name door vergaande specialisatie en delegatie.
2. Capaciteit landelijk flexibel kan worden ingezet. De inloopkamer kan bijspringen daar waar rechtzoekenden het langst op behandeling van hun zaak wachten. Bij het hulpvragende gerecht wordt ruimte gecreëerd om andere zaken af te doen.
3. Het extra mensen aan het werk zet voor de Tijdspraak die daar nu nog niet werkzaam zijn. Medewerkers worden gericht en tijdelijk aangetrokken en opgeleid.

Per rechtsgebied en kamer kan het accent op bovenstaande punten verschillen.

Algemene uitgangspunten en aanpak

- De inloopkamer ondersteunt die gerechtshoven die behoefte hebben aan bijstand. De inloopkamer vraagt deze belangstelling uit.

- De inloopkamer ondersteunt van deze gerechten als eerste de gerechten met de 'oudste zaken'.
- De inloopkamer wordt formeel ondergebracht bij een bestaand gerecht, maar krijgt een separate leiding. De inloopkamer opereert landelijk.
- De zaken die in de inloopkamer worden afgedaan stromen administratief uit in het oorspronkelijke gerecht. Het gerecht ontvangt een percentage van de lamcievergoeding, het overige deel is bedoeld voor bekostiging van de inloopkamer. De hoogte van het percentage verschilt per zaaksoort. De procentuele verdeling en de onderbouwing hiervoor kunt u in dit plan lezen.
- De huisvesting van de inloopkamer is afhankelijk van de werkwijze van de inloopkamer (bijvoorbeeld wel of geen zittingen) en de beschikbaarheid van huisvesting binnen de Rechtspraak. De locatie kan daarmee verschillen per kamer/rechtsgebied en kan ook in de loop der tijd wijzigen.

Eind 2021, wordt de inloopkamer tussentijds geëvalueerd. Er wordt gezien of de inloopkamer waarde toevoegt voor de organisatie als geheel en of bijstelling moet plaatsvinden op het gebied van zaaksoort, bemensing en/of financiering. Voor een nadere uitwerking en uitleg van deze onderwerpen kunt u het programmaplan tijdige rechtspraak raadplegen.

Basisvoorwaarden werkwijze van de inloopkamer

De precieze werkwijze van de inloopkamer verschilt per rechtsgebied en is in onderliggend plan beschreven. Wel voldoet iedere kamer aan een belangrijke set basisvoorwaarden welke door het LOV getoetst worden voorafgaand aan de start.

Basisvoorwaarden:

- Het plan heeft toegevoegde waarde voor de Rechtspraak als geheel.
- Het plan sluit aan bij een behoefte van gerechten. Als *ten minste* 2 gerechten hebben aangegeven dat zij gebruik willen maken van de inloopkamer gaat de kamer van start.
- Het beoogd aantal medewerkers bij de start van een kamer moet reëel te werven zijn (zowel kwalitatief en kwantitatief).
- De financiering mag geen belemmering vormen voor de overdracht van zaken. De voorgestelde vergoeding sluit daarbij aan.
- Elke kamer werkt conform de bestaande kwaliteitsnormen. Rechters zijn onafhankelijk, onpartijdig en eindverantwoordelijk voor de uitspraak. De professionele standaarden zijn het uitgangspunt. Indien een experiment met een innovatieve werkwijze door de inloopkamer tijdelijk een andere invulling van de professionele standaard vraagt, wordt hierover in overleg afgestemd met het betreffende LOV hoe dit op verantwoorde wijze kan worden vormgegeven. Structurele aanpassingen aan de professionele standaarden zijn vanzelfsprekend het domein van en gebeuren enkel met instemming van het LOV.

Wat zijn de gevolgen van de coronacrisis?

De coronacrisis heeft gezorgd voor een enorme verschuiving in de voorraad. Zittingen zijn op grote schaal uitgesteld, waardoor de voorraad in deze zaken oploopt. Schrijfvoorraden zijn als gevolg van de crisis afgenomen. Rechtsgebieden die vanwege de noodzaak toch door moesten gaan met het organiseren van zittingen hebben hiervoor alternatieven gevonden.

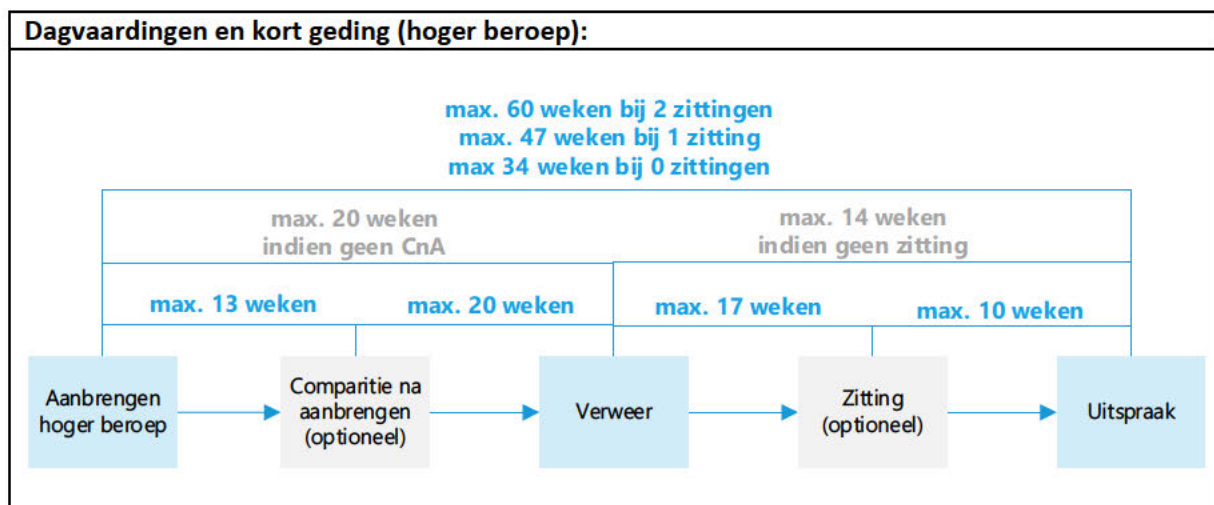
De verschillen tussen de rechtsgebieden zijn dus groot, maar in algemene zin moet geconcludeerd worden dat de rechtspraakbrede achterstand alleen maar is toegenomen (40.000 zaken extra op de plank!). Deze achterstand krijgen we niet weggewerkt door alle zaken op onze standaard werkwijze lokaal af te doen. De noodzaak om samen en op innovatieve manieren te werken aan tijdige rechtspraak is met de coronacrisis alleen maar nog groter geworden.

In de plannen per rechtsgebied wordt rekening gehouden met de verschuiving in de voorraad. Ze zijn zo ingericht dat ze toegevoegde waarde hebben én realistisch zijn onder de veranderde omstandigheden.

De inloopkamer civiel tweede lijn

Voor de tweede lijn bestaat op dit moment de landelijke handelskamer hoven (LHH) die gerechten ondersteunt bij het inlopen van achterstanden. Gelet op de ervaring van de LHH en het gebleken succes op de doorlooptijden bestaat de wens om de LHH als inloopkamer civiel tweede lijn onder tijdige rechtspraak voort te zetten. Op deze manier blijft deze kamer een bijdrage leveren aan het wegwerken van de achterstanden en dus aan het verkorten van de doorlooptijden en wordt een doorlopende lijn gecreëerd met de eerste lijn. In het plan wordt beschreven hoe deze kamer wordt ingericht en wat de werkwijze is. Verder wordt de verdeling rechters-juridisch medewerkers beschreven en wat de kosten en baten zijn.

Onderstaand zijn de doorlooptijdstandaarden weergegeven voor de betreffende zaakstromen.¹

Daarnaast kunnen verschillende incidenten of (deel)procedures de reguliere procedure aanzienlijk verlengen. Daarom is het voorstel om de volgende gebeurtenissen als aparte ‘aanvullende processtappen’ te registreren. Voor elke aanvullende processtap geldt (voor zover mogelijk) ook een aparte standaard. Deze vormen een ‘opslag’ op de reguliere doorlooptijd standaard. Bijvoorbeeld: in een reguliere verzoekschriftprocedure eerste aanleg geldt een standaard van maximaal 16 weken. Wanneer in deze procedure een voorlopig getuigenverhoor plaatsvindt wordt de nagestreefde doorlooptijd maximaal 16 weken + 4 maanden.

Aanvullende processtappen verzoekschriften:	
Voorlopig getuigenverhoor	+ 4 maanden

¹ Het uitgebreide voorstel, inclusief de toelichting op de gekozen termijnen, kunt u lezen in bijlage 4.3 van het eindrapport “doorlooptijden in beweging”.

Voorlopig deskundigenonderzoek	+ 6 maanden
Aanvullende processtappen dagvaardingen:	
Deskundigenonderzoek	+ 8 maanden (Rb.) / + 54 weken (Hof)
Getuigenverhoor	+ 8 maanden (Rb.) / + 6 maanden (Hof)
Incidenten	+ 8 weken (Rb.) / + 13 weken (Hof)

Verbinding eerste lijn – tweede lijn

Voorliggend plan richt zich op de tweede lijn. Voor de eerste lijn is een plan voor een inloopkamer civiel eerste lijn ontwikkeld.

Voorstel inloopkamer civiel tweede lijn (LHH 2.0)

Versie 4.0

16 september 2020

(Concepten van) dit voorstel zijn gedeeld / besproken met:

Datum	Versie	Gedeeld / besproken met:	bijzonderheden
11 september 2020	3	[REDACTED]	
16 september 2020	4	[REDACTED]	
22 september	4	LOVChoven	Ingestemd

1. Wat is de achtergrond van de totstandkoming van dit plan?

LHH is met ingang van 1 juni 2018 van start gegaan als een project van de vier hoven, aanvankelijk voor de duur van 3 jaren, en door de hoven voor dit moment verlengd t/m 2021. Insteek is om LHH voort te zetten per 1 januari 2021 onder het programma Tijdsige Rechtspraak en voor de duur daarvan (in beginsel 3 jaar).

Doelen zijn het aanpakken van achterstanden en innoverend werken door het beproeven van delegatie. LHH heeft een beproefde werkwijze, waar het delegeren aan – en het opleiden van – stafjuristen een wezenlijk element van is.

LHH heeft de gemaakte productie-afspraken voor het 2e projectjaar ruim gehaald. Er is één stafjurist als rio uitgestroomd, één stafjurist heeft een positieverbetering bij haar uitzendend gerecht gekregen en één stafjurist is teruggekeerd naar haar gerecht. Twee stafjuristen hebben inmiddels een assessment gehad. Voor één stafjurist wordt de mogelijkheid van buitenstage onderzocht.

LHH is succesvol omdat zij bestaat uit zeer ervaren raadsheren en zeer ervaren juridische ondersteuners. Allen zijn resultaatgericht en vinden het een uitdaging om achterstanden aan te pakken door goed en snel arresten te schrijven in zaken van gemiddelde zaakswaarte, maar ook in lastige, ingewikkelde zaken. Beloning van de stafjuristen in de LHH vindt plaats op schaal 12, voor zover de stafjurist bij aanvang van de werkzaamheden niet in schaal 12 zit wordt voor de duur van de detachering een persoonlijke toeslag naar schaal 12 toegekend. Per jaar wordt het salaris met 1 trede verhoogd.

Er zijn 4 begeleidend raadsheren in LHH. Ieder van hen begeleidt 2 stafjuristen. Daarnaast fungeert een oud-raadsheer als mentor van de stafjuristen en als schrijver van arresten. Er zijn nog twee oud-raadsheren die op basis van vergoeding concept-arresten schrijven. De coördinator is verantwoordelijk voor de organisatie en de resultaten en concipieert en leest arresten mee. Aan het project is een administratieve kracht verbonden die zorg draagt voor de administratieve processen en de voortgang.

2. Wat is de toegevoegde waarde van de inloopkamer civiel (LHH) tweede lijn?

Aangezien onvoldoende raadsheren konden worden geworven, zijn zaken bij hoven blijven liggen. Ervaren juridisch ondersteuners kunnen relatief eenvoudiger worden geworven en opgeleid dan rechterlijk personeel. Uitgaande van het volledig schrijven van arresten kan één ingewerkte fte stafjurist 35 eindproducten per jaar maken. Een combinatie van één fte raadsheer, die zelf ook nog 10 eindproducten moet maken, met 2 fte stafjuristen kan dus 80 eindproducten per jaar maken. Één fte raadsheer heeft ook 35 eindproducten als jaarnorm. In het geval ook zittingen moeten worden gedaan is de norm 32 eindproducten per fte stafjurist per jaar. De LHH biedt zittings- en schrijfondersteuning en is in die werkwijze zeer effectief.

Bovendien is gebleken dat stafjuristen in staat zijn gebleken om na raadkamer met hun vaste begeleidende raadsheer, in hoger beroep zelfstandig kwalitatief goede arresten te schrijven.

Tenslotte kan als toegevoegde waarde worden benoemd dat stafjuristen op maat kunnen worden opgeleid, zodat zij kansrijk kunnen solliciteren naar een rio-plek of in een gerecht zelf als opleider van juridisch ondersteuners, specialist of vaardig schrijver kunnen fungeren.

3. Hoe ziet de huidige achterstand eruit?

De zaken die LHH voor Arnhem-Leeuwarden en Den Bosch schriftelijk afdoet, hebben alle

een ouderdom van één tot anderhalf jaar na het vragen van arrest. De oudste zaken worden als eerste afgedaan. Uit de ter beschikking staande managementinformatie volgt in hoofdlijnen ten aanzien van dagvaardingszaken (niet gespecificeerd naar lamicie-categorie 102 en 103 noch naar aantallen benodigde zittingen; peildatum 28 juli 2020):

Hof Den Bosch: ouderdom tot 26 weken: 431 zaken; tussen 26 en 34 weken: 101 zaken; ouder dan 34 weken: 431 zaken;

Hof Arnhem-Leeuwarden: ouderdom tot 26 weken: 714 zaken; tussen 26 en 34 weken: 417 zaken; ouder dan 34 weken: 1042 zaken.

NB Bij deze voorraad van hof Arnhem-Leeuwarden geldt dat in de meeste zaken nog een mondelinge behandeling dient plaats te vinden. Zie verder onder 4.

4. Wat is de werkwijze van de inloopkamer civiel tweede lijn? Wat is nodig om de voorraad weg te blijven werken?

In hoger beroep wordt door drie raadsheren arrest gewezen. In complexe zaken wordt de zaak in volle raadkamer besproken, waarna de stafjurist het concept schrijft. In eenvoudiger zaken bespreken stafjurist en begeleidend raadsheer de zaak, waarna de juridisch ondersteuner een eerste concept maakt dat beoordeeld wordt door de begeleidend raadsheer. De door de stafjuristen gemaakte concepten zijn doorgaans kwalitatief aan de maat. Vervolgens wordt het door de begeleidend raadsheer goedgekeurde concept doorgestuurd naar de tweede en de derde raadsheer (die altijd een plaatsvervanger is). De ervaring leert dat vooral deze werkwijze effectief is. De LHH kent namelijk door deze werkwijze korte lijnen omdat concepten binnen twee weken na ontvangst dienen te worden beoordeeld en doorgestuurd, hetgeen ook wordt nageleefd. De LHH biedt zittings- en schrijfondersteuning. De kracht van de LHH ligt in het schrijven van zaken.

De LHH werkt simpel en effectief door in een tweewekelijks teamoverleg werkafspraken te maken en zo nodig bij te stellen. De teamleden zijn bereid snel te schakelen. De verhoudingen zijn informeel.

Er wordt volledig digitaal gewerkt via een teamsite (methode Zandbergen). Alle onderhanden dossiers zijn op die site te vinden. Zittingen worden waar mogelijk digitaal gedaan.

Het zaakspakket is gelijk aan dat wat een raadsheer in een team krijgt. De administratief medewerker deelt zaken willekeurig toe aan een stafjurist op het moment dat daarom door de stafjurist om wordt gevraagd. Er vindt dus geen beïnvloeding door raadsheren en stafjuristen plaats ten aanzien van de zaakstoedeling.

5. Hoe wordt de kwaliteit gewaarborgd?

De stafjuristen hebben als onderdeel van hun werving een 4-daagse cursus bij de SSR in het schrijven van arresten gevolgd. De beoordeling door de cursusleiders dient positief te zijn, wil men bij de LHH te werk gesteld worden.

In plaats van met 3 raadsheren wordt een zaak door 3 raadsheren en één stafjurist bekeken. Het aantal ingestelde cassatieberoepen en het aantal vernietigingen wordt gemonitord. De uitspraken van de HR in zaken van de LHH worden besproken.

Aan de betrokken teamvoorzitters wordt periodiek verzocht steekproefsgewijs een aantal uitspraken van LHH te laten lezen door raadsheren van het verwijzende gerecht.

Bestuurders en teamvoorzitters worden periodiek uitgenodigd om de resultaten, ook wat de kwaliteit betreft, met LHH te bespreken.

Raadsheren-plaatsvervangers hebben een cursus gevolgd in het schrijven van arresten. Hierdoor zijn zij beter in staat om kritisch mee te lezen.

6. Waar wordt de IK civiel tweede lijn gehuisvest?

De LHH is de afgelopen jaren gehuisvest in het gerechtshof 's-Hertogenbosch. De raadsheren en stafjuristen zijn afkomstig uit diverse gerechten. Het hof is goed bereikbaar. Hierdoor kon aansluiting worden gezocht met het team handelszaken aldaar. Het gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft voldoende werkplekken om de LHH te huisvesten. Het huidige personeel is gewend om in Den Bosch te werken. Op dit moment bestaat er geen reden om de LHH naar een andere locatie te verplaatsen. Het voorstel is om de inloopkamer civiel tweede lijn fysiek bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch gevestigd te laten

7. Wat is de bekostigingssystematiek van de IK civiel tweede lijn?

Het werk dat de inloopkamer civiel tweede lijn voor een gerecht verricht moet worden afgerekend. Een bepaald percentage van de Lamicie-zaaksvergoeding is voor de inloopkamer. Dat percentage moet generiek worden afgesproken en gelden voor alle hoven. Voorgesteld wordt te werken met een procentuele verdeling van de Lamicie-vergoeding per product. De zaak wordt, nadat is gevraagd om arrest te wijzen, in zijn geheel door de inloopkamer overgenomen totdat een einduitspraak is gedaan. De verdeling per product is dan 90% vanwege het inhoudelijke werk voor de inloopkamer en 10% als vergoeding voor de administratieve- en rol werkzaamheden voor het hof dat de zaak aanlevert. Indien een comparitie na aanbrengen door het verwijzend hof is gehouden, dan is de verhouding 85%-15%.

Op dit moment is de LHH niet kostendekkend maar wel effectief. De LHH helpt bij gebreke van voldoende raadsheren de rechtspraak om extra zaken af te doen. Voor 2020 en 2021 is afgesproken dat de LHH gezien zijn effectiviteit voor het wegwerken van achterstanden in deze vorm kan worden voortgezet. Meerkosten ten opzichte van de lamicie-vergoeding, zoals blijkend uit de ingezonden begroting 2021 worden betreffende dat jaar door het programma tijdige rechtspraak gedragen. In de loop van 2021 wordt de achtergrond van het negatieve financiële resultaat nader onderzocht, en zal worden gezien wat dit betekent voor de toekomst van de inloopkamer civiel tweede lijn.

8. Vanwaar de noodzaak om de LHH over te zetten naar de inloopkamer en welke implicaties heeft dat?

LHH is succesvol gebleken. Door de LHH als inloopkamer civiel tweede lijn onder tijdige rechtspraak te brengen zal de samenwerking met de hoven gaan aansluiten bij de sturing zoals daarover afspraken zijn gemaakt in het programmaplan.

De inloopkamer civiel tweede lijn komt daarmee – net als de andere inloopkamers - onder de directeur inloopkamer te hangen. Door de krachten van alle inloopkamers te bundelen wordt de bedrijfsvoering van de inloopkamer wellicht efficiënter, en ontstaan wellicht ook meer mogelijkheden met betrekking tot de inzet van personeel en het uitwisselen van kennis.

9. Wat voor gevolgen heeft de overgang van de LHH naar de inloopkamer civiel tweede lijn?

LHH zal grotendeels op dezelfde wijze door kunnen draaien wanneer het per 1 januari 2021 overgaat in de inloopkamer. De personeelsbezetting en inhoudelijke werkwijze zal niet veranderen, en ook het aanbod van zaken blijft gelijk. Op een aantal, hierna genoemde vlakken moet gekeken worden of wijziging/aanpassing noodzakelijk is:

Monitoring voorraad: in hof Den Bosch is nog een substantiële voorraad schrijfsaken, terwijl in hof A-L de wachttijd voor zittingen juist hoog is opgelopen. Periodiek zullen de voorraden gemonitord worden en in de toekomst dient de LHH bij dit voorraadpatroon aan te sluiten, dus door zowel schrijfcapaciteit als zittingscapaciteit te bieden.

- **Governance.**

Na overgang naar het programma tijdige rechtspraak is er per kamer een projectleider (gelijk aan de functie van coördinator LHH), die afstemt met de directeur inloopkamer. In de stuurgroep tijdige rechtspraak zit een aantal uit de hoven afkomstige stuurgroepleden en hof Den Haag wordt voor de LHH aangewezen als 'moedergerecht' waar de organisatie formeel wordt ondergebracht. Dit gerecht is werkgever of inlener (in geval van detachering) van de werknemers (allen tijdelijk) van de inloopkamer en heeft ook een rol in de afstemming met de lokale ondernemingsraad. Bij de overgang naar het programma tijdige rechtspraak wordt beoogd de nuttige aspecten van de huidige opzet te bewaren en zorgvuldig om te gaan met personele afspraken.

De directeur inloopkamer dient vooraf algemene afspraken te maken met alle gerechten die raadsheren en juridische ondersteuning leveren over de rechtspositie van de te detacheren mensen. Hierbij is met name van belang dat detachering voor een duur van in beginsel 3 jaar wenselijk is, vanwege inwerken, samenwerken en rendement van een medewerker. De inloopkamer wordt strategisch aangestuurd door de stuurgroep tijdige rechtspraak. De presidenten van de moedergerechten nemen zitting in de stuurgroep, omdat beslissingen over de inloopkamer (bijvoorbeeld start van een nieuwe kamer) gevolgen hebben voor hun gerecht.

- **Arbeidsvoorwaarden.** De LHH heeft er bij de werving rekening mee gehouden dat zij haar werknemers iets moet kunnen bieden. Stafjuristen kunnen, afhankelijk van hun ambitie, worden gefaciliteerd om te kunnen instromen als r(h)io in geval van uitstekend functioneren. Die faciliteiten bestaan momenteel bij de LHH uit opleiding door een ervaren raadsheer, halfjaarlijkse voortgangsgesprekken met opleider, mentor en coördinator, openstelling cursussen r(h)io's zoals compareren en het horen van getuigen, assessment en coaching. Om in aanmerking te komen voor een rio-plaats is denkbaar dat een stafjurist in overleg met het oorspronkelijke gerecht een detacheringsplaats organiseert ten behoeve van het opdoen van juridische buitenervaring. De LSR accepteert de aldus opgedane buitenervaring, dus vanuit een detachering vanuit een gerecht, als relevante buitenervaring voor de r(h)io-selectie. Stafjuristen die geen ambitie hebben om rechter of raadsheer te worden, worden opgeleid in het snel en op hoog niveau schrijven van civiele uitspraken.

Het programmaplan tijdige rechtspraak voorziet niet in het aanbod van de arbeidsvoorwaarden zoals deze thans door de LHH worden aangeboden. Vraag is hoe met deze discrepantie kan worden omgegaan. Hierbij geldt als uitgangspunt dat gedane toezeggingen aan de huidige medewerkers zullen moeten worden nagekomen. Dit zal de komende maanden worden bezien, waarbij ook de medezeggenschap zal worden betrokken.

Najaar 2020 zullen deze vraagstukken worden onderzocht. De intentie is dat de LHH vanaf januari 2021 effectief als inloopkamer civiel tweede lijn wordt voortgezet als onderdeel van tijdige rechtspraak.